

ДОЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ТА РОСІЙСЬКИХ ЖІНОК У XVII ст.

Піка А.М., гр. ТР-51

Науковий керівник – ст. викл. **Н.А. Лемешева**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Українська жінка як об'єкт суспільного життя XVI – XVII століття вивчалась істориками досить поверхово. Проте без її присутності в історії годі й сподіватись, що стара Україна «розкаже» про себе всю правду. Історія України давно потребує такого опису, де б не лише змальовувалася боротьба за постання Української держави, а й відтворювалося буденне життя людей, що населяли землі, на яких творилася ця держава. Для українського суспільства традиційно вагомішою була діяльність соціальних груп, станів чи громадських організацій, аніж державних установ.

В Україні в XVI – першій половині XVII століття, на відміну від Західної Європи, суспільне становище жінки залежало не від суспільного статусу чоловіка, а від її власного майнового становища. Тому шляхтянки, незалежно від сімейного стану, володіючи інколи величезними земельними латифундіями, мали значну суспільну вагу у своїх повітах. Правове становище жінок нормував Литовський Статут, у карних та цивільних постановах якого був закріплений принцип рівного права для чоловіків і жінок. Забезпечивши майнову незалежність жінок та їхні права на успадкування землі, Литовський Статут таким чином узаконив рівний з чоловіками правовий статус, що мало неабияке значення. Адже саме правовий статус людини характеризував середньовічну людину і диктував її моральні якості.

Незважаючи на те, що вже в X столітті (з часів княгині Ольги) Русь дізналася і, можна сказати, визнала діяльність жінки-правительки, у російській історії не було подібних прикладів аж до XVIII століття. Протягом багатьох століть російська жінка практично завжди знаходилася в тіні чоловіка.

У вітчизняній та зарубіжній історіографії існує точка зору, що в історії російської жінки епохи середньовіччя є істотний кордон – XVI століття, після якого настає регресивний період в соціальному статусі російської жінки. Його виникненню передують, на думку Н. Колльман, поява «теремної системи».

Те, що життя та становлення жінок у нашій історії мало вивчали, я гадаю є великою помилкою вчених усіх часових періодів. Адже хто ми без дбайливої руки жіноцтва, яка завжди прийде нам на допомогу, щось порадить, утішить, заспокоїть...

КОЛАБОРАЦІОНІЗМ В УКРАЇНІ В РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Самогос В.В., гр. Б-11

Науковий керівник – ст. викл. **Н.А. Лемешева**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Проблема колабораціонізму на території України в роки Другої світової війни належить до числа найменш вивчених і дискусійних сторінок Другої світової війни. Лише нещодавно, з відкриттям раніше недоступних для дослідників архівів, звільненням історичної науки від політичного тиску з'явилась можливість обговорювати багато «закритих» раніше історичних проблем.

У своїй роботі я хочу розглянути причини, що спонукали українців стати на шлях співробітництва з ворогом; детально розкрити прояви колабораціонізму на Донбасі.

Колабораціонізм – типове явище для усіх часів і періодів історії. На теренах України це явище мало певні особливості пов'язані з військово-політичними, соціально-економічними, етнічними, культурними, релігійними, морально-психологічними, історичними чинниками. Співпраця з ворогом мала місце і у військовій сфері, і в повсякденному житті. У складі вермахту перебували військові підрозділи, які використовувалися для охорони концтаборів, каральних акцій проти мирного населення, боротьби проти партизанів, охорони залізниць, складів і т. ін. З числа колаборантів формувалися підрозділи поліції, диверсантів, терористів, розвідників для радянського тилу, каральні загони, а також цивільні окупаційні органи та установи. З різних причин співпрацювало з окупантами цивільне населення - робітники, селяни, інтелігенція, військовослужбовці.

В колабораціонізмі можна виділити три основні групи: з примусу (військовополонені, решта на окупованій території) добровольці (відверті зрадники, свідомо перейшли на бік ворога; власовці [РОА; КОНР]) націоналісти (бандерівці [УНА; УНСО]; Зелені брати і ін).

Але незважаючи на те, що співпраця з ворогом осіб, незадоволених існуючим в країні суспільно-політичним ладом, набуло в роки війни масовий характер, масштаби цього явища виявилися незначними в порівнянні з готовністю іншої частини радянського населення захищати свою Батьківщину від німецько-фашистської навали.